

10 интересни факта за белия щъркел

Новини | Наука | на 18.09.2023 05:00 | от Стела Джелепова

Защо говорим за това?

Защото има изключително интересни истории дори за нещата, които мислим, че познаваме добре.

Отново дойде сезонът, когато щъркелите ни напускат и отиват да презимуват на топло в Африка. Освен че са едни от най-големите и красиви птици, които можем да видим в България, те са и символ на щастието и семейния уют. Щъркелите участват в много митове, легенди и приказки от всички краища на света. Ето десет любопитни факта за тях.

1. Могат да пропътуват над 15 000 километра

Белите щъркели (този вид, който се среща у нас) всяка година летят от Африка до Европа и обратно. Те се събират на огромни ята, които нерядко достигат 20 000 птици. Понякога се включват и в ятата на други видове, например на пеликаните. Интересно е да знаем, че основният европейски поток минава именно над България. А Бургаският залив държи един наистина впечатляващ рекорд – през 1981 г. оттам са минали цели 227 000 мигриращи бели щъркела! Те зимуват на много места в Африка, като достигат чак до далечния ѝ южен край.

2. Строят много големи гнезда и ги използват дълги години

Някога щъркелите вероятно са избирали сухи дървета или скали, но днес те предпочитат комини, електрически стълбове, покриви и паметници. Всяка пролет двойките ремонтират и дострояват гнездото си, докато стигне невероятни размери: около 2 метра ширина, 3-4 метра височина и тегло от 1-2 тона. Всъщност гнездата са толкова големи, че в долната им част често се заселват други видове птици, например врабчетата, скорци, дори кукумявки. Нерядко се случва, когато старата двойка умре, гнездото да бъде наследено от някое от децата ѝ. Известен е случай на гнездо в малко германско градче, което се използвало непрекъснато от 1549-а чак до 1930 година.

3. Чудесни родители са

Обикновено напролет първо пристига мъжият, за да подготви гнездото. Няколко дни след това идва женската и двамата родители си поделят работата поравно. Редуват се да мътят яйцата в продължение на 33-34 дни. След като малките се излюпят, и майката, и бащата непрекъснато носят храна. Така обикновено успяват да отглеждат цялото люпилце – най-често четири пиленца. А това никак не е лесно. Едно щъркелче трябва да изяжда 1,5 килограма храна всеки ден!

4. Присъствието им показва, че екосистемата е в добро състояние

Въпреки че белите щъркели изглеждат многобройни, големи и силни, те всъщност са изключително чувствителни. Най-голямата опасност за тях е загубата на влажните зони заради човешка дейност. Пресушаването на блатата и посяването на нивите с един-единствен вид растения (например само с царевица) води до изчезване на щъркелите. Затова и появата им на дадено място показва, че условията там са добри и храната е изобилна. Например в Танзания има един съвсем малък район с дължина от около 20 км, в който всяка година се струпват 100 000 бели щъркела. Причината е, че това е влажна зона, изключително богата на земни червеи. А те са любимо лакомство на щъркелите.

5. В България им помага Спасителният център за диви животни в Стара Загора

Ако видите изпаднал в беда щъркел, трябва веднага да се свържете с центъра в Стара Загора. Най-често там се грижат за паднали от гнездото пиленца или пък за птици, ударени от ток, оплели се във въжета, премръзнали от студ или наранени от човек. Спасителите ги лекуват и отглеждат до момента, в който преценят, че те вече ще могат сами да си намират храна. Тогава ги пускат на свобода.

6. Най-много бели щъркели гнездат в Полша

Смята се, че това е страната в Европа, където гнезди около ¼ от цялата популация на белия щъркел. На доста места в Западна Европа щъркелите са изчезнали. В последните години обаче има много програми за възстановяването им. Любопитен факт е, че през 2004 г. във Великобритания е построено гнездо за първи път от близо 600 години. Последният път, когато там са били видени гнездящи двойки, е бил през 1416 г. – върху катедралата в Единбург.

В България при последното преброяване са установени 4818 двойки. Сам че то е извършено доста отдавна – през 2004 – 2005 г.

7. Освен белия щъркел има още 18 вида щъркели

Различни видове щъркели се срещат на всички континенти, с изключение на Антарктида. В България, освен добре познатия ни бял щъркел, се наблюдава и редкият черен щъркел. По света се срещат и други цветове – има щъркели със синя, зелена или жълта окраска. Някои видове са наистина огромни. Най-едрият – марабу – живее в Африка и понякога се храни дори с фламинго. Негов далечен роднина пък живее в Индия. Някога е бил толкова многоброен, че според легендите е закривал небето от Пакистан до Камбоджа. Днес обаче са останали около 1000 индивида. 550 от тях живеят в три села в Индия и група от 70 местни жени се е събрала, за да ги охранява ден и нощ.

8. Щъркелът играе важна роля в митологията и религията на различни народи

В старогръцката той е възплъщение на омагьосаната богиня Герана, която вечно търси своето бебе. В скандинавската пък е символ на семейните ценности. В Древен Египет щъркелът всяка нощ влиза в човешкото тяло, а в задгробния живот окончателно се свързва с него. За ранните християни той е емблема на целомъдрения брак. А мюсюлманите го почитат, защото при миграцията си той всяка година прелита над свещения град Мека.

9. Белият щъркел е свързан с множество поверия

От митологията вярванията за щъркелите преминават и във фолклора. Всички в България знаем за връзката им с мартениците например – напролет

сваляме мартеницата, когато видим първия щъркел. В много северни страни съществува легендата, че щъркелът носи бебетата на техните родители. Тя става популярна благодарение на Ханс Кристиан Андерсен и се разпространява по цял свят. Много хора вярват също, че щъркелово гнездо върху дома ще го предпази от гръмотевици. Точно затова в Германия и Нидерландия нерядко по покривите могат да се видят специални платформи. Щъркелите изграждат гнездото си върху тях. Според други народни предания така домът ще бъде предпазен от магии и нещастия.

10. Щъркелите са вдъхновение за много произведения на изкуството

Красотата им и свързаните с тях предания са им осигурили място в безброй картини, стихотворения и други творби. Много известен е щъркелът, нарисуван от германския художник Албрехт Дюрер през 1515 г. В България пък Елин Пелин пише разказа „Нане Стоичковата върба“. В него той разказва за ужасните последици, до които води отсичането на дърво, в което гнездат 12 двойки щъркели.

А кой не е чел басните „Вълкът и щъркелът“ и „Лисица и щъркел“?

Въпросника към тази статия можеш да решиш онлайн на:
[/book/3358-10-interesni-fakta-za-beliya-shtarkel](https://book/3358-10-interesni-fakta-za-beliya-shtarkel)

Сканирай този QR-код и влез директно във въпросника ->

©"Вижте" е издание на Фондация Гутенберг 3.0. Всички права са запазени

